

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Kaj Ahlsved : Halsbrytande cellospel och existensiella samtal
Österbottens tidning 23.11.2018 s. 17.

Halsbrytande cellospel och existentiella samtal

RECENSION. Det var fyr i Mellersta Österbottens Kammarorkester när den gästade Ruskfestivalen för första gången.

JAKOBSTAD. Årets tema för Ruskfestivalen är "vågbrytningar", vilket kan tolkas på många sätt. Inte minst kan man se vattnets vågrörelser ur ett renande och förnyande perspektiv.

Elden brukar ses som något av en kontrast till vatten och estländaren Erkki-Sven Tüürs (1959-) stråkorkesterverk "Flamma" (2011) angav tonen för festivalens konsert på onsdagskvällen.

"Flamma" är skrivet för Australian Chamber Orchestra. Knutet till verket finns tankar om hur Australiens urinvånare har tämjt eldens destruktiva men också renande natur.

Tüür behandlar elden på en metaforisk nivå. Redan inledningsvis tämjs den kaotiska elden genom ett ursinnigt crescendo och efterföljande orkesterhugg till att kontrollerat pyra i konsertmästaren Reijo Tunkkaris violin – innan elden sedan sprids vidare till de övriga orkestermusikerna.

MEDELFÄNGT musikaliskt material skulpterar Tüür fram bilder av lågor som förbrukar sin energi, för att

"Allt har sagts. Bladet är tomt och tystnaden som följer är lika ren som effektfull."

MÖK gjorde sin debut på Ruskfestivalen tillsammans med skickliga festivalartister.

FOTO: JULIA RAHIKKA

sedan igen efter en stunds vila dra efter andan och i en vågrörelse flamma upp.

Ser man verket ur ett ekologiskt perspektiv är Tüürs "Flamma" en kommentar till ett mycket aktuellt miljötema, nämligen de många omfattande och svårsläckta mark- och skogsbränder som på senare tid har varit ett fatalt hot mot mänskligheten på många håll i världen.

Trots att MÖK hade en utmanande konsertvecka bakom sig lyckades dirigent Simon Crawford-Phillips få bra med fyr i orkestern.

KONSERT

"Ruskfestivalen"

Mellersta Österbottens Kammarorkester
Simon Crawford-Phillips, dirigent
Nicolas Altstaedt, cello
Hugo Ticiati, violin
Elina Vähälä, violin
Schaumansalen 21.11.2018

I Haydns cellokonsert nr 1 gav Crawford-Phillips sin plats åt kvällens cellosolist Nicolas Altstaedt som också ledde orkestern. Altstaedts cellokvalitéer hade föregått hans ankomst till Jakobstad och han gjorde ingen besviken. Med barockstråke, sensträngar och den moderna cellon bokstavligen i famnen bjöd han på ett makalöst cellospel och en närvaro och intensitet utan dess like. Han förkroppsligade festivaltemat och kryddade Haydns galanta konsert med kadenser översköjda av nyskapande.

Efter en varm och ödmjuk andra sats beställde Altstaedt ett halsbrytande tempo av MÖK för den tredje satsen. Karlebyborna svarade på utmaningen och tillsammans bjöd man på ett hejdlöst energiskt musicerande.

I FESTIVALPROGRAMMET kan man märka en satsning på estländsk musik, vilket är ett led i firandet av Estlands 100-årsjubileum. Arvo Pärt (1935-) är en av de kompositörer vars konstnärskap också tydligt är relaterat till temat vågbrytning, framför allt med fokus på "brytning".

Pärt genomgick en konstnärlig kris i början av 1970-talet, vilket resulterade i att han tystnade helt. När han sedan återkom bröt hans stil avsevärt från hans modernistiska förflutna.

"Tabula Rasa" (1977), som alltså är en dubbelkonsert för två violiner, stråkorkester och preparerat piano, är ett av de första verken Pärt skrev i sin nyfunna tintinnabuli-stil, en stil som har gjort honom till den mest spelade nulevande kompositören inom den västerländska konstmusiken.

CRAWFORD-PHILLIPS, MÖK och de skickliga festivalartisterna, violinisterna Hugo Ticiati och Elina Vähälä samt Heini Kärkkäinen vid pianot, bjöd på en kraftfull och intensiv första sats "Ludus" ("lek") som följdes av lika intensiva men tystlåtna "Silentium".

Tanken om det oskrivna bladet brukar ofta ses som en utgångspunkt. Men när verket, som i den första satsen inleds med några av de högsta tonerna som kan spelas på violin, slutligen via lugnt böljande existentiella samtal i "Silentium" har arbetet sig ner till kontrabasens lägsta toner finns det inget mer att tillägga. Allt har sagts. Bladet är tomt och tystnaden som följer är lika ren som effektfull.

Kaj Ahlsved

otkultur@ot.fi
06-7848 453